אין מעמידין פרק שני עבודה זרה לז.

הואיל וראוי לביאה מטמא נמי בזיבה אמר רבינא [א]הלכך הא תינוקת עובדת כוכבים בת ג' שנים ויום אחד הואיל וראויה לביאה מטמאה נמי בזיבה פשיטא מהו דתימא האי ידע לארגולי והא לא ידעה לארגולי קמ"ל מיסתמיך ואזיל ר' יהודה נשיאה אכתפיה דרבי שמלאי שמעיה א"ל שמלאי לא הויית אמש בבית המדרש כשהתרנו את השמן אמר לו בימינו תתיר אף את הפת אמר לו א"כ [ב]קרו לן בית דינא שריא דתנן [ג]העיד רבי יוסי בן יועזר איש צרידה על אייל קמצא דכן [ד]ועל משקה בית מטבחיא דכן ועל דיקרב למיתא מסאב וקרו ליה יוסף שריא אמר ליה התם שרא תלת ומר שרא חדא ואי שרי מר חדא אחריתי אכתי תרתין הוא דהויין א"ל אנא שראי אחריתי מאי היא דתנן [ה]זה גיטך אם לא באתי מכאן עד שנים עשר חודש ומת בתוך שנים עשר חודש אינו גט ותני עלה ורבותינו התירוה לינשא ואמרינן מאן רבותינו אמר רב יהודה אמר שמואל בית דינא דשרו משחא [ו]סברי לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו [ז]וא"ר אבא בריה דרבי חייא בר אבא ר' יהודה הנשיא הורה ולא הודו לו [ח]כל שעתו ואמרי לה [ט]כל סייעתו א"ל רבי [י](אליעזר) לההוא סבא כי שריתוה לאלתר שריתוה דלא אתי או דלמא לאחר שנים עשר חודש דהא איקיים ליה תנאיה ותיבעי לך אמתני' דתנן [יא]הרי זה גיטך מעכשיו אם לא באתי מכאן עד שנים עשר חודש ומת בתוך שנים עשר חודש הוי גט דהא איקיים ליה תנאי ותיבעי לך לאלתר הוי גיטא דהא לא אתא או דלמא לאחר י"ב חודש דהא איקיים ליה תנאיה אין ה"נ אלא משום [יב]דהוית בההוא מניינא אמר אביי [יג]הכל מודים לכשתצא חמה מנרתיקה לכי נפקא קאמר לה וכי מיית בלילא גט לאחר מיתה הוא [יד]על מנת שתצא חמה מנרתיקה מעכשיו קאמר לה וכי מיית בלילא הא ודאי תנאה הוי וגט מחיים הוא כדרב הונא [טו]דאמר רב הונא [טז]כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי לא נחלקו אלא [יז]באם תצא ר' יהודה הנשיא סבר לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמהיום אם מתי כמעכשיו אם מתי ורבנן לית להו דר' יוסי והוה ליה כזה גיטך אם מתי גרידא גופא העיד יוסי בן יועזר איש צרידה על אייל קמצא דכן ועל משקה בי מטבחיא דכן ועל דיקרב למיתא מסאב וקרו ליה יוסף שריא מאי אייל קמצא רב פפא אמר שושיבא ורב חייא בר אמי משמיה דעולא אמר סוסביל רב פפא אמר שושיבא וקמיפלגי בראשו ארוך מר סבר ראשו ארוך אסור ומר סבר ראשו ארוך מותר רב חייא בר אמי משמיה דעולא אמר סוסביל

הואיל וראוי לביאה מטמא נמי בזיבה. דטעמא דגזירת זיבה משום ביאה הוא: מאן דתנא [לו:] שלא יהא תינוק של ישראל רגיל אצלו במשכב זכור הלכך לא גזרו עליה עד דחזי לביאה: **פשיטא**. כיון דתינוק משעה שראוי ה"ה לתינוקת: **מהו דתימא האי**. תינוק כשראוי לביאה הוא ערום לארגולי להמשיך ישראל אצלו: אבל תינוקת בת ג' אע"ג דבת ביאה היא אין בה ערמומית דלא ידעה לארגולי עד שתהא בת תשעה לא נגזר עליה קמ"ל: **אייל קמצא**. מין חגב הוא: **דכן**. שהוא טהור ומותר באכילה: **ועל משקה בית מטבחיא**. הדם והמים שהן בבית המטבחיים שבעזרה: **דכן**. לא גזרו עליהם טומאת משקין. ופליגתא היא לקמן [ע"ב] רב אמר דכן ממש דבסר אין משקין מקבלין טומאה אלא מדרבנן ובהני לא גזור ושמואל אמר דכן מלטומא טומאת אחרים אבל טומאת עצמן יש בהן קבסר שמואל יש למשקין טומאה מן התורה להיטמא ולא מצו רבנן לבטולו: **ועל דיקרב למיתא מסאב**. הנוגע בבית טמא. ולקמן [שם] פריך הא דאורייתא היא ועוד הא מומרא היא ויוסף אמרא מיבעי ליה: **שרא תלת**. דהא לקמן [שם] מפרש דהאי על דיקרב למיתא מסאב קולא היא: **אינו גט**. דהא לא אמר שיהא גט אלא עד י"ב חודש והוא כבר מת ואין יכול לגרש חקוקה ליכם אם אין לו כן. אבל אי אמר מעכשיו יהא גט אם לא באתי עד י"ב חודש ומת בתוך כך הרי זה גט ואינה זקוקה ליבם: **כר' יוסי**. בב"ב בפרק ים המלחן (דף קלו.) הכותב כל נכסיו לבנו לאחר מותו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה כדי שלא תהא רשאי למכרם ופירש לאחר מיתה ואם לא כתב מהיום אלא לאחר מיתה לא אמר כלום וירשו אחיו עמו או אם היה עליו בע"מ מאחור לאחר מתנה זו בע"מ גובה את מזונו רבי יוסי אמר אינו צריך דלהכי כתיב זמן בשטר לומר מעכשיו תהא מתנה מגופה של קרקע ופירות לאחר מיתה דאי לא כתב מעכשיו ליה אלא לאחר מיתה למה כתב זמן בשטר. וה"נ זמנו של גט מוכיח דה"ק ליה מעכשיו יהא גט אם לא באתי ותנאה בעלמא הוא וכי לא אתא איקיים תנאה: **רבי יהודה הנשיא**. בן בנו של רבי היה הורה שהיא מותרת לינשא: **כל שעתו**. כל ימיו נחלקו עליו: **לאלתר שריתוה**. כששמעו בו שמת: ה"ג ולא"ת פשיטא דלאלתר היא מותרת דמיד שמת הרי התנאי מקוים דלא ישוב עוד לביתו וי"ל דמ"מ מיבעי ליה אי גזרינן מת אטו לא מת: **ורבנן** לית להו דרבי יוסי. פירוש כי דורו שהיו חלוקין עליו ומ"מ ליכא למפשט דאין הלכה כר' יוסי דכי ליה להו הכא היינו בעל פה אבל בשטר מודו ליה: **כראשו**

לאלתר שריתוה דהא לא אתי.

ולא"ת פשיטא דלאלתר היא מותרת דמיד שמת הרי התנאי מקוים דלא ישוב עוד לביתו וי"ל דמ"מ מיבעי ליה אי גזרינן מת אטו לא מת: **ורבנן** לית להו דרבי יוסי. פירוש כי דורו שהיו חלוקין עליו ומ"מ ליכא למפשט דאין הלכה כר' יוסי דכי ליה להו הכא היינו בעל פה אבל בשטר מודו ליה: **כראשו**

לאלתר שריתוה דלא אתי. או דלמא לאחר שנים עשר חודש דהא איקיים ליה תנאיה. דאי לא אתא אלא לאחר י"ב חודש הוי גט דהא איקיים ליה תנאיה: **אין ה"נ אלא משום דהוית בההוא מניינא**. דאי לא אתא אלא לאחר י"ב חודש הוי גט: **אמר אביי הכל מודים לכשתצא חמה מנרתיקה לכי נפקא קאמר לה וכי מיית בלילא גט לאחר מיתה הוא**. אם מת בלילה לא הוי גיטא דאי לא אתא אלא לאחר י"ב חודש הוי גט: **על מנת שתצא חמה מנרתיקה מעכשיו קאמר לה וכי מיית בלילא הא ודאי תנאה הוי וגט מחיים הוא כדרב הונא דאמר רב הונא כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי לא נחלקו אלא באם תצא ר' יהודה הנשיא סבר לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמהיום אם מתי כמעכשיו אם מתי ורבנן לית להו דר' יוסי והוה ליה כזה גיטך אם מתי גרידא**. אם מתי גרידא. ולתרגן לעיל דלאחר מיתה הוא לכשתצא אבל לאחר י"ב חודש (שם).

לאלתר שריתוה דודאי לא אתי עוד: אין ה"נ. דאיכא למיבעי אמתניתין: **אלא**. להכי בעינן בעיין לה אקמייתא משום דהוית בההוא מניינא דרבי יהודה נשיאה דשריה וידעת לאיתת שרייה ומדרבי יהודה נשמע למתני' דאיכא דאמר לה מעכשיו: **הכל מודים**. ואמילו רבי יוסי היכא דאמר לה בהאי לישנא הרי זה גיטך לכשתצא חמה מנרתיקה: **לכי נפקא לה קאמר לה**. דליהוי גיטא ומקמי הכי לא ליהוי גיטא ואי מיית בלילא לאו גיטא הוא ואע"ג דא"ר יוסי זמנו של שטר מוכיח עליו וכמאן דכתיב ביה מהיום דמי ה"ל כמהיום ולאחר מיתה ומנן [גיטין עב.] מהיום ולאחר מיתה גט ואיהו גט דמסקקא האי לאחר מיתה הוי והכי משמע מהיום יהא גט אם אמות אי חזרה הוה דהדר ביה ממאי דאמר מהיום ולא דמי למתנה שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה דהתם הכי קאמר גופא מהיום קני ופירא לאחר מיתה אבל גט ליכא למימר הכי וכי האי גוונא מפרש לה בים נוחלין (כ"ב קלו.): **ע"מ שבלא חמה מנריקיה**. ודכוותה הכא על מנת שלא תצוא כל שנים עשר חודש: **מעכשיו קאמר**. דליהוי גיטא ע"מ שתתקיים תנאי זה וכי מקיים תנאי זה ונפקא חמה מיגלגלי מילתא למפרע דבשעת מסירה הוי גט ואע"ג דמיית בלילא ה"ל גט ממיים ודכוותיה מת בתוך י"ב חודש הרי נתקיים התנאי שלא בא ה"ל גט למפרע: **דאמר רב הונא כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי**. ע"מ ודאי תנאה משמע וה"ק מעכשיו יהא גט ע"מ שיתקיים תנאי זה וכל אימת דמתקיים תנאה ה"ל גט למפרע: **לא נחלקו אלא באם תצא**. ומת בלילא דכוותיה התם באם לא באתי דאמרינן התם בפ' מי שאמרו קודליקות (גיטין דף עב. עז.) אם שתי לשונות משמע משמע מעכשיו ומשמע לכשיתקיים אמר מהיום גלי דעתיה דמעכשיו לא אמר מהיום הוי משמע לכשיתקיים. הלכך ר' יהודה הנשיא סבר לה כרבי יוסי דאמר דאף על גב דלא כתב מהיום זמנו של שטר מוכיח עליו כמאן דכתב מהיום דמי וה"ל כמהיום אם מתי דאמרינן במסכת גיטין (דף עב:) תנאה הוא וכי מיית הוי גיטא למפרע ממיים ורבנן לית להו דרבי יוסי וה"ל כאם ממי גרידא דאמרינן התם לשון אם כי לא אמר מהיום משמע לכשאמות קאמר וה"ג משמע ולכשאמות אבות וה"ל גט לאחר מיתה: **שושיבא**. מין חגב ורמאשו ארוך: **וקמיפלגי**. יוסי בן יועזר ורבנן בראשו ארוך דסימני מגנים טהורים קפקה לן מאתרה סלעם חרגול חגב ופליגי תנאי בחלו טריפות (חולין דף סו.) בראשו ארוך איכא דאמרי ליה בכלל אלא מה שבפרט הני מיני שרי אבל מין אחריני לא וכל מינא דהני אין בראשו ארוך ואיכא דאמרי ליה בכלל ופרט וכלל ומרבי כל כעין הפרט לא רבי אחרנה כראי סלעם וכו' הלד השוה שבהן שם להן ד' רגלים ד' כנפים ויש להן קרסולין וכנפיו חופין את רוחו אף אמי אבית כל שם לו ד' סימנים הללו: **סוסביל**

**הואיל וראוי לביאה מטמא נמי בזיבה אמר רבינא [א]הלכך הא תינוקת עובדת כוכבים בת ג' שנים ויום אחד הואיל וראויה לביאה מטמאה נמי בזיבה פשיטא מהו דתימא האי ידע לארגולי והא לא ידעה לארגולי קמ"ל מיסתמיך ואזיל ר' יהודה נשיאה אכתפיה דרבי שמלאי שמעיה א"ל שמלאי לא הויית אמש בבית המדרש כשהתרנו את השמן אמר לו בימינו תתיר אף את הפת אמר לו א"כ [ב]קרו לן בית דינא שריא דתנן [ג]העיד רבי יוסי בן יועזר איש צרידה על אייל קמצא דכן [ד]ועל משקה בית מטבחיא דכן ועל דיקרב למיתא מסאב וקרו ליה יוסף שריא אמר ליה התם שרא תלת ומר שרא חדא ואי שרי מר חדא אחריתי אכתי תרתין הוא דהויין א"ל אנא שראי אחריתי מאי היא דתנן [ה]זה גיטך אם לא באתי מכאן עד שנים עשר חודש ומת בתוך שנים עשר חודש אינו גט ותני עלה ורבותינו התירוה לינשא ואמרינן מאן רבותינו אמר רב יהודה אמר שמואל בית דינא דשרו משחא [ו]סברי לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו [ז]וא"ר אבא בריה דרבי חייא בר אבא ר' יהודה הנשיא הורה ולא הודו לו [ח]כל שעתו ואמרי לה [ט]כל סייעתו א"ל רבי [י](אליעזר) לההוא סבא כי שריתוה לאלתר שריתוה דלא אתי או דלמא לאחר שנים עשר חודש דהא איקיים ליה תנאיה ותיבעי לך אמתני' דתנן [יא]הרי זה גיטך מעכשיו אם לא באתי מכאן עד שנים עשר חודש ומת בתוך שנים עשר חודש הוי גט דהא איקיים ליה תנאי ותיבעי לך לאלתר הוי גיטא דהא לא אתא או דלמא לאחר י"ב חודש דהא איקיים ליה תנאיה אין ה"נ אלא משום [יב]דהוית בההוא מניינא אמר אביי [יג]הכל מודים לכשתצא חמה מנרתיקה לכי נפקא קאמר לה וכי מיית בלילא גט לאחר מיתה הוא [יד]על מנת שתצא חמה מנרתיקה מעכשיו קאמר לה וכי מיית בלילא הא ודאי תנאה הוי וגט מחיים הוא כדרב הונא [טו]דאמר רב הונא [טז]כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי לא נחלקו אלא [יז]באם תצא ר' יהודה הנשיא סבר לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמהיום אם מתי כמעכשיו אם מתי ורבנן לית להו דר' יוסי והוה ליה כזה גיטך אם מתי גרידא גופא העיד יוסי בן יועזר איש צרידה על אייל קמצא דכן ועל משקה בי מטבחיא דכן ועל דיקרב למיתא מסאב וקרו ליה יוסף שריא מאי אייל קמצא רב פפא אמר שושיבא ורב חייא בר אמי משמיה דעולא אמר סוסביל רב פפא אמר שושיבא וקמיפלגי בראשו ארוך מר סבר ראשו ארוך אסור ומר סבר ראשו ארוך מותר רב חייא בר אמי משמיה דעולא אמר סוסביל

מסורת הש"ס

א) נדרים פ"ח מ"ד פסחים טז. [נדרים יט.], ב) גיטין עו: [כתובות כ:], ג) [גיטין עב: וש"נ], ד) [גיטין עו: ע"ש], ה) [פי' כל התכמים שנתלה כתותה שעה. ערוך ערך קנ כ'], ו) [פי' כני מדלטין], ז) [ג"ל אלעזר], ח) גיטין עו: כתובות כ:, ט) [גיטין שם ע"ש], י) [גיטין עד. עה: עז.] קידושין ח. [מ: וכלל הנ' מקומות בגיטין אי אר"ה אמר רבי].

מוסף רש"י

אייל קמצא. מין חגב שמו אייל קמצא, דכן, שהוא טהור וכשר לאכילה (פסחים סז.). ועל משקה בית מטבחיא דכן. על משקין של בית המטבחיים שבעזרה, כגון הדם והמים, שהן כן שאינן מקבלין טומאה (שם). אינו גט. דכיון שלא אמר מעכשיו משמע לאחר י"ב חדש יהא גט, והרי מת בתוך הזמן ונריכה ליבם (גיטין עו:). דהא לא שייכא גט עד י"ב חדש והוי ליה גט לאחר מיתה (שם עב:). התירוה לינשא. בלא חליצה להיות לחם לא בתחי (כתובות ב:). לחף על גב דלא אמר מעכשיו כמאן דאמר מעכשיו דמיא, דמסתמא מעכשיו קאמר לה (גיטין עו:). בית דינא דשרו משחא. שמנן של עובדי כוכבים, והיינו ר' יהודה נשיאה שהיה בימי האמוראים, בן בנו של רבינו הקדוש, כדאמרינן מסתמיך ואזיל כו' (שם). בר' יוסי. בב"ב (קלו.) הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה, ר' יוסי אומר אינו צריך שזמנו של שטר מוכיח עליו, דלהכי איכתיב זמן בשטרא לידע שמהיום נתן לו גוף הקרקע שלא יירשו אחיו עמו והפירות לאחר מותו (גיטין שם). זמנו של שטר מוכיח עליו. לא למנם נכתב זמנו לחוכו אם לא להודיע שמיום הכתיבה והמסירה הוא מגרשה אם לא יבא לאחוה זמן, הלכך אע"ג דלא כתב לה זה גיטך מהיום אם לא באתי כו' כמאן דכתב מהיום דמי (כתובות ב:). הורה. שהיא מותרת (גיטין עו:). כל שעתו. כל ימי חייו (שם). לאלתר שריתוה. כששמעו בו שמת ואמילו קודם י"ב חדש (שם). דלא אתי. שהרי ודאי לא יבא עוד ויש לתן קיום תנאי (שם). ותיבעי לך. נמי אמתני' היכי דאמר מעכשיו ודבר הכל, אמאי בעי לה אפלוגתא (שם). אין ה"ג. דאיכא למפני אמתני', ולהכי נעייה מהכוח קבא ואלינא דרבותינו משום דהוה בההוא מניינא דשריותא ויש לו לבטיבו מפי הכמוטה שבמנ ידע דיתן המיני, אבל לא הוה בעי מקמתא לו מגברא אחריני הוי בעי לה אמתני (שם). הכל מודים. בגמרא לאמתו בגילה זה גיטך כשבא חמה מנרתיקה, לכי נפקא קאמר לה. ואי מיית בלילה לא הוי גיטא, ובני מתני' נמי הרי זה גיטך לכשבא חמה ולילא לא לאמתך לאמנו אל שטר מוכיח עליו, דהא בהדיא אמר לכשבא חמה יהא גט, אבל לא מעכשיו (גיטין עז:). כאומר מעכשיו. על מנת כך וכך ומי (קידושין סו:). דה"ק מעכשיו יהא גט ע"מ שתקיימו התנאי (גיטין עד:). באם תצא. ודכוותה אם לא באתי, ואמרינן (שם עב.) בני אם מתי אם שתי לשונות משמע, משמע מעכשיו ומשמע לכשיגיע, אמר מהיום הוי מעכשיו, לא אמר מהיום הוי לכשיגיע, הלכך דכוותיה מכרי לה כר' יוסי כו' (שם עז:). אם מתי גרידא. ואמרינן לעיל דלאחר מיתה הוא לכשתמות ואכתא נמי משמע לכשבא חמה לאחר י"ב חדש (שם).

עין משפט נר מצוה

קלו א מיי' פ"ב מהל' מתנה משכב הל' י:
קלז ב מיי' פ"ב מהל' מתנות הלכה מ:
קלח ג מיי' פ"י מהל' טומאת אוכלין הלכה נח:
קלט ד מיי' פ"ט מהל' נזירות הלכה ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמד סעי' כ:
קמ ה מיי' שם הלכ' יא טוש"ע שם סעי' ג:
קמא ו ז מיי' שם הלכ' טו טוש"ע שם סעי' ד:
קמב ח מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה ח [וס"ג מהל' זכיה ומתנה ה"ח] סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סי' לח סעי' ג [וספי' ון]:
קמג ט מיי' פ"ט מהל' נזירות הלכה טו סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סי' קמד סעי' ד:

רבינו חננאל

הואיל וראויה לביאה ואע"ג דלא ידעה לארגולי: **אמר** ליה רבי לשמלאי לא הויית עמנו אמש בבית המדרש כשהתרנו את השמן של עובדי כוכבים. אמר לו בימינו תתיר [אף] את הפת. אמר לו רבי אם כן קרו לן בי דינא שריא. דהא התרנו את השמן. וגם זו ששנינו הנותן גט לאשה ואמר לה הרי זה גיטך אם לא באתי מיכן ועד י"ב חודש. ומת בתוך י"ב חודש אינו גט ואנו התרנוה. סברינן לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו כי מתיים נתנו ואין זה גט לאחר מיתה. כבר פירשנו זו השמועה בפסחת גיטין במקומה לפיכך לא הארכנו בה בכאן. הנה התרנו שני דברים. ואם נתיר הפת של עובדי כוכבים הרי שלשה דברים. וכל בית דין שמתיר שלשה דברים נקרא בית דין שריא. כמו יוסף בן יועזר. דתנן העיד יוסף בן יועזר איש צרידה על אייל קמצייא דכן ועל משקי בית מטבחיא דכן ודיקרב למיתא יסתאב. הא ספק טומאה ברה"ר טהור. וקרו ליה יוסף שריא. מאי אייל קמצייא דכן רב פפא אמר שושיבא וקמיפליגי בראשו ארוך. ת"ק סבר ראשו ארוך אסור. ריוסי בן יועזר סבר שרי. ורב חייא בר אמי משמיה דעולא אמר בראשו ארוך כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי בסוסביל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com